

Тема 3. ПОЛІТИЧНІ ПАРТІЇ – ЕЛЕМЕНТ ПОЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ.

План семінарського заняття (2 год.)

1. Демократія, свобода висловлювань та об'єднань, і політичний плюралізм. Політична партія як суб'єкт (колективний актор) політичного процесу за демократії.

2. Місце політичних партій у структурі політичної системи.

- Партія як посередник між владою і суспільством, представник інтересів громадян.
- Політичні партії, політичні рухи та громадські об'єднання: взаємозв'язок та відмінності в структурі і завданнях.
- Особливості партійної агрегації інтересів.

3. Походження партій.

- Партії парламентського та позапарламентського походження.
- Генетична модель походження партій та її складові. Стадії дозрівання партії (бар'єри за М. Педерсеном)
- Г. Кітчелт про способи партотворення у посткомуністичних країнах.

4. Обґрунтування підходів до визначення поняття “політична партія” у працях теоретиків політичних партій. Широкі і вузькі визначення.

Питання для дискусії: Партії виникають чи будуються (створюються за певним планом?)

Література.

Основна:

- Обушний М.І., Примуш М.В., Шведа Ю.Р. Партологія: Навч. посібник К: "Арістей". 2006. Ч. 1.1.; 6.1. (с. 10-19; 101-103).
- Шведа Юрій. Теорія політичних партій та партійних систем. – Львів, 2004. Розд.1. С.6-44.
- Шведа Ю. Політичні партії: Енциклопедичний словник. – Львів: Астролябія, 2005.

Додаткова.

- Алексіс де Токвіль. Про демократію в Америці. – К.: Всесвіт, 1999. С. 149-167.
- Колодій А.Ф. Партійна структуризація в Україні в контексті розвитку громадянського суспільства і поза ним // Громадянське суспільство як здійснення свободи. Зб. наук. праць за ред. Анатолія Карася. – Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2006. – С. 83-105. (Взяти першу част. статті: Громадянське суспільство, політична сфера і способи партотворення. <https://political-studies.com/?p=114>).
- Острогорский М.Я. Демократия и политические партии. – М.: РОССПЭН, 1997.
- Шведа Ю. Р. Аренд Лійпхарт про партії та партійні системи // Студії політологічного центру “Генеза”. – 1995. – № 5.
- Шведа Ю. Р. Соціологія партійних систем Моріса Дюверже // Нова політика. 1996. № 4. С. 31–37; № 5. С. 57–64.
- Duverger M. Political Parties: Their organization and activity in the modern state. – New York, 1963.
- Duverger M. Party Politics and Pressure Groups. A Comparative Introduction. N.Y., 1972.
- Kitschelt Herbert. „Formation of Party Cleavages in Post-communist Democracies: Theoretical Propositions” // Party Politics. Special Issue. – Vol. 1. – No.4. – 1995. – P. 447–451.